

אילנה אבן אב - ישראל

צילום: גיל חנק

בין הים והים

פְּעִימַת לְבִי

לְבַד

עֲקָשׁוֹ

לְהַבְדִּיל

בֵּין מַיִם

לְמַיִם

למשוב ניתן לכתוב ל:
אילנה אבן טוב-ישראלי:
ilanatov@gmail.com
יגיל רונן:
gilnyc@gmail.com

אילנה אבן טוב – ישראלי, ילידת תל-אביב, חייתה עם משפחתה עשר שנים בארה"ב, כעת גרה בחיפה.
בעלת תואר ראשון בספרות עברית ואנגלית מהאוניברסיטה העברית, ותואר שני בחינוך מאוניברסיטת חיפה.
מ-1978 מנחה סדנאות לכתיבה יצירתית במסגרות אקדמאיות ואחרות. פרסמה שירים ומאמרים בעיתונות הספרותית והחינוכית.
ספריה בתחום הכתיבה היצירתית: המקום הסודי שלי – כתיבה יוצרת עם ילדים, עם עובד, 1984 ותנו לי לדבר – כתיבה יצירתית עם נוער יוצא אתיופיה, תג, 1997, הפכו לאבני דרך בטיפוח תהליכי כתיבה.
זכתה בפרס "זאב" לספרות ילדים ובפרס יצירה מטעם קרן תרבות חיפה. שיריה ראו אור באנגלית, בארה"ב ובקנדה.
ספר שיריה "בין מים למים", כרמל 2009, הוא ספרה השמיני.

יגיל רונן, יליד חיפה. כיום מתגורר בברוקלין, ניו-יורק.
בעל תואר שני בצילום מאוניברסיטת ניו-יורק. למד צילום בקמרה אובסקורה וזכה בקרן שרת. עבודותיו הוצגו בישראל, בפיטסבורג ובניו-יורק, והופיעו במספר ספרים.
כמו כן, יגיל בעל תואר שני בבינה מלאכותית מאוניברסיטת פיטסבורג.

השירים והצילומים בספר ובמצגת "בין מים ומים" מוקדשים
לאישי ולאבי, פרופ' משה ישראלי, מדען ואיש אשכולות,
לזכרו

אילנה ויגיל

לומר את זה כך

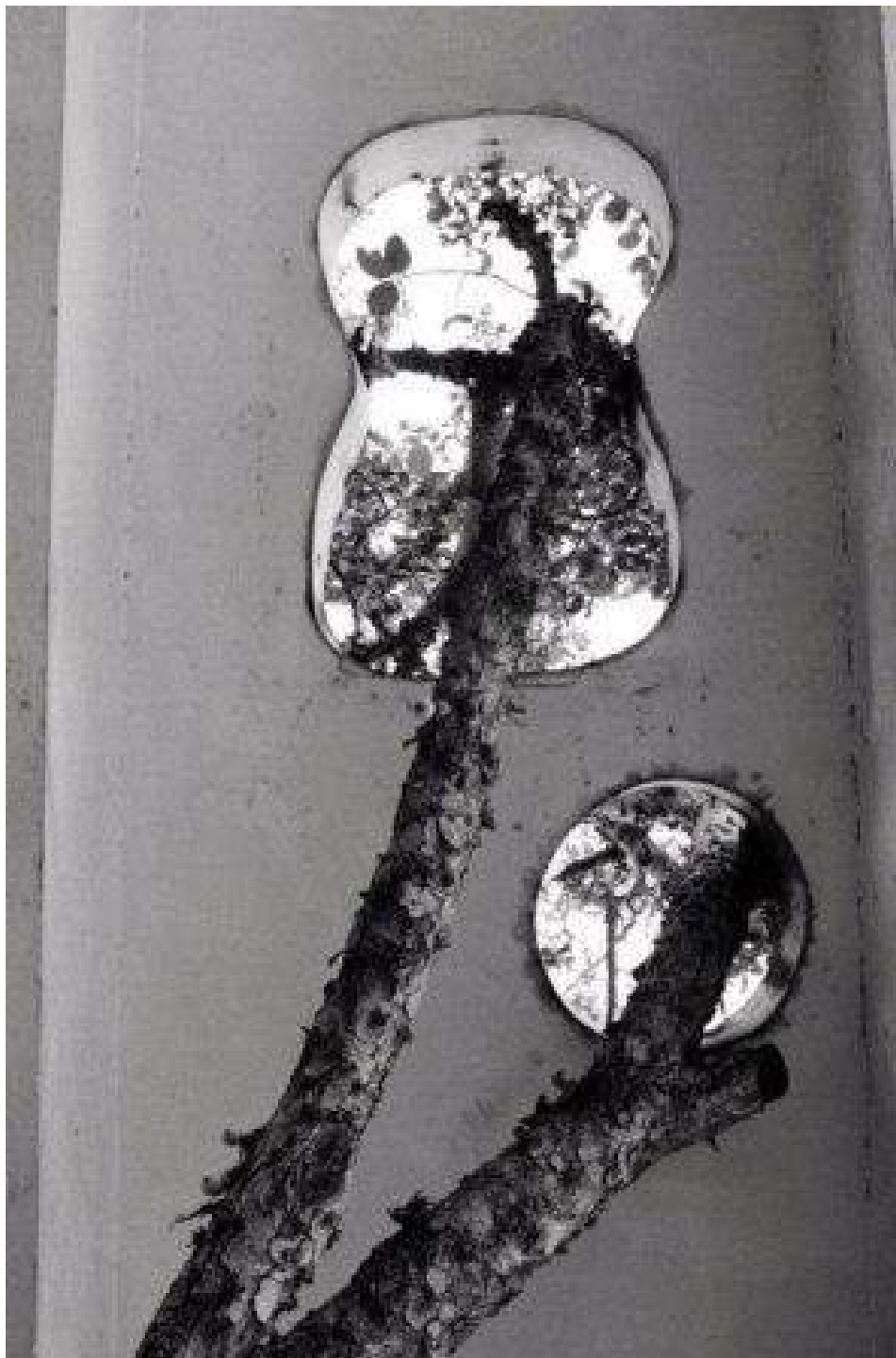
שְׁהַמְלִים כְּמוֹ עֹשֵׁב הַשָּׂדֶה.
וְהָעֹשֵׁב הַשָּׂנֵה שִׁעְרוֹ דָּהָה,
וְהַיֶּרֶק כְּמוֹ חֲרָגוֹל מְקַפֵּץ בְּלִי חֲמֻדָּה.
גַּם הַמַּיִם אֵינָם מְשִׁיבֵי נֶפֶשׁ.

וְאָדָם מְעַפֵּר אֶל עֵפֶר, לֹא יִקְיֵמוּ זֶר.
רַק רוּחוֹ, רוּחַ לֹא-עֵז, יָשִׁיב
אֶת נַפְשׁוֹ, אִם בְּכָלֵל, אִם נוֹעֵז.

וְנַפְשִׁי, כְּמוֹ צִפּוֹר מְנַקֶּרֶת דֶּרֶכָּה
אֶל אָגַם כַּחַל וּבְמִבּוֹק חֲלִילִי,
בְּלֵב לְבוֹ לְהַשְׁלִיךְ עֵגוֹן.

לא הגשם

לא הגשם לא הרוח ולא עסיס רמון
לא האבן לא העץ ולא פסיפס חלום
לא המים לא האש ולא אהבת פתאם
לא הפחד לא החסד ולא מה ששתקת
עד תם אלה אף לא אלה לא תקחי
אתך למקום שאליו את הולכת

אימהות

עד מתי תשבּי בין הצלעות
נושמת חמץן
נחוץ, נשמת אפי, נשמת אפי, חשבתי לתמי
בבוא היום תהיי לי כתר
מלכות, עמוד אש

אך רוח, אך רוח, אני שומעת את אמי
מה שלא אמרה, מה שענדה טבעת
על לבי

תמימות היתה בי, שמחת
ילדות שניה,
אהבת חבל לדלי.

עץ החיים

וְהִיִּיתִי

חַוָּה

אַחֲרֵי הַנֶּחֱשׁ

וְגַן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם

וְעֵץ הַחַיִּים

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע.

וַיְדַעַתִּי שֶׁתְּמִיד אֶשְׁלַח אֶת יָדִי.

וְתְּמִיד אֶהְיֶה יֹרֵאָה.

ואם יש את נפשך

ואם יש את נפשך לדעת את שיר הבקר
בגן, עצם את עיני הזמן ופקח
יין נתזים לבן, מזרקת כפר צנה דיזנגוף
פעם שהייתי ילדה בשמלה לבנה,
והצלם אמר: חת, שתים, שלש,
חיכי מידלע.

בשביל הצר

מרחוב הנביאים אל רחוב שפירא, אל רחוב
דיזנגוף גולש
אל המלך ג'ורג', שפרי השקמים כבדי הימים
נדבק לסנדלים ונפקע.
ושדרות בן-ציון ובית הקולנוע שהיה בפנה.
שעת צהרים דביקה של סוף יוני.

וכל המראות והריחות והקולות, וצעדיה
המהירים של אמי
ורונן בשערו הבהיר וגופו הנערי.
בסמטה פלוגית, סמוך לפסל האריה
רונן בנני.

צעדו הארך של בנני. צעדה המהיר של אמי.

עוברת בה

בְּלִילָה נִהַמַּת הַמְזַגְגִּים עֵטְפָה אֶת הַקּוֹל
עַד אֲבֹן גְּבִירוֹל עַד הַכֶּפֶר הַרִיקָה
אֵיךְ הָעִיר הִזְאֵת עֵינָה לְקַרֵּר אֶת
עֲצָמָה בְּלֵהֵט מְרַפָּסוֹת עֲשׂוּקוֹת
חֲדָרִים סְגוּרִים כְּבִישִׁים
מִהַבִּילִים שֶׁל צְהָרִים

אֵיךְ הָעִיר הִזְאֵת מְלֵאָה קוֹל
הַמוֹן בְּתֵי קָפָה בְּתֵי בְּלִיעָה
בְּתֵי שְׁתִּיקָה בְּסוֹף יוֹנֵי
מִתְאַדָּה בְּבְרִיזָה שְׁנוֹשְׁמֶת
זְהִירָה מִפְּחָדָת עַל נִפְשָׁה
בְּאוֹר הַזֶּה שֶׁל אַחַר הַצְּהָרִים

עוֹבֶרֶת בָּה זָרָה
בְּעִיר לִי הִיְתָה
אִם

שוב אינך

שוב אינך קורא את הספרים, שהייתי מחליפה
בספריה העירונית,
מקנח ברומן בלשי, כך בסיום העבודה, בפרסה החומה.
את חמשת חמשי תורה של סבא תנחום ירשתי ממך,
את ששה סדרי משנה.
המו גלים אל גל קולך

קורא פושקין, אלתרמן
מגש הכסף, שעליו לך נתנה
שר אחד מי יודע
מה
נשתנה

עכשיו הזמן בינינו

הזכרון כמו מלח נמס אל
חיק מרפסת סגורה, ואת
נרפנת אל מגרה, יעה ופנס בידך
מבערת חמץ.

לא השארתי לי תמונה לזכר
את מראך, רק עדי זהב, עטרה
לצוארי, שהוא דק כצוארך.
עכשו הזמן בינינו הולך ומתקצר,
החרף גשום וקר, כמו החרף ההוא
כשנפלת אל מותך.
סבתא מרים, מן החדר השני
קולך לא הגיע אלי.

עוד שנים אחרי

בתמונות שחור-לבן
הזמן
מנחש בעשב הצמא
תנוּדה חרישית מכישה,
העמידה שלה לפני התבה.

עוד כותבים, עוד כותבים, היה אומר
הדור, והיא היתה מקפלת את המכתב
הנעדר, מהדקת בסכת בטחון אבודה.

הקול ברדיו במדור לחפוש קרובים
עוד שנים אחרי.

פָּרַח אָדָם נִנְעַץ בְּדָשׁ
הָאֲגָרְטָל.
חִמְדָּתִי אֶת יָפְיוֹ,
הַשֶּׁקֶט הַבִּלְתִּי מֵעָרְעָר
שְׁנִיתֵךְ עֲצָמוֹ
מִהַפֶּאֶב

לעשות בור לכעס

לעשות בור לכעס, לקבור אותו ברעש גדול. אחר כך לשותל עץ פרי.
אפשי? אי אפשי?

לזכרו של בני, סגן רוני ישראלי

ישבו חכמים על מדוכת הכעס, רגש אנושי שאין לו גדר.
עשה לו גדר, ופרץ את הגדר. עשה בור, ועלה על גדותיו. עקף
אותו, ורדף אחריו. נחש.
צעק: אוי אוי, נחש. צעק אוי.

בא לילה, שאין בו שליטה. יצאה בת קול משמים ואמרה:
הגיעה עת מנוחה. עשתה עגול של חוני, התישב כעס בתוכו.

ומכאן?

עצמו חכמים עיניהם, שאין הידיעה מגעת אלא עד היכן שמגיעת.

המקום שהונח אל הבור היה דממה.
עוף לא צייץ. אחרים בכו
את מה שטרם אבד.
אחרים עשו עגול לעצמם.
היא לעצמה.

תהו שאי אפשר לתיק. אי אפשר לרקם מחדש. עש. עש.
לשה עוגת תפוחים שקטפה מן העץ.
בסר חמצמץ מתקתק.
נשימה של ים שנגרע אל חופיו.
עכשו נדמה יש הפוגה.

אביב בשישים מעלות פרנהייט

ליגיל בני

אביב בשישים מעלות פרנהייט. והנהר שב לחיך אל גדות-ערבה
בוכיה ומגנוליה ורדת גביעים. בנהר דגלי מפרש לבנים.
(האם תזכור ילד ואב וסירת מפרש).
MIT מן העבר האחר. East gate רב הקומות בו שכרנו דינה זעירה
משקיפה אל נהר מפרש מלבין באפק.

איך השנים רצו בנו כמו על גלגליות.

*

קו המים כמעט נוגע בבתאי האבן האדמים.
עגילי אדם בעצים.
אביב. גם אם הטמפרטורה צונחת לאפס,
כמו צפור היא שוב
נוסקת במעלה הנהר.

*

רוחי הנמוכה מתכסה בנוצות שחפים
משיקה קרוב למים צוחות הנאה –
מוזיקה של ים שעוד
תשמע.

בוסטון, מאי 2003

קרוב קרוב פרחי הליקוניה

ליובל בני

מִרְפֶּסֶת בַּיִת עֵץ, כַּפּוֹת תְּמָרִים, גֶּשֶׁם טְרוּפֵי צוֹנַח בְּעֵמֶק עֵבֶת מְטִפֵּס אֶל צִמְרוֹת הַרִים יִרְקִים. קְרוּב קְרוּב פְּרָחֵי הֶלִיקוֹנִיָּה בְּרִקְמַת צִמָּה אֲדָמָה.

פֶּרֶךְ מוֹרְפוֹ בְּמַעוֹפוֹ, כָּחַל עֵמֶק שֶׁל כְּנָפִים גְּדוֹלוֹת עַל עֵץ גּוֹיָאבָה מְנַקֵּר אֶת הַפְּרִי, מְכַנֵּס אֶת כְּחוּלוֹ.

הַיְבִיסקוּס אָדָם מְשִׁיר נוֹצַת עָלֵי בָחוּן

מִתְחַנְחֵן, עֵלָה כֶּתֶם נוֹשֵׁר

סִבֵּךְ הָעֲנָפִים הַמְשִׁתְּרָגִים

עַל מְקוֹמוֹ, הַכָּחַל שֶׁל

הַשָּׁמַיִם נִפְרָד מֵהַלָּבֵן

נַח. לְבִי נַח. הַשֶּׁקֶט

בָּא כְּמוֹ הַמְּלֶאךָ

אֵין לְפָנָי וְאֵין

אַחֲרַי

צילום: אילנה אבן טוב-ישראלי

כל רגע

כל רגע הוא רגע אחרון, אמרת,
ואני מצירת יער חלדה
מים מלחכים חלוק אבן מחליקים שבר
כנף מעסים נקבוביות ריקות
מים רבים מכסים
קיץ מנמנם
פקעות תשוקה
חרף מקיץ אותם
נרקיסים